Täysistunto

Perjantai 7.9.2018 klo 13.00—13.30

Täysistunto alkoi klo 13.00. Täysistunto päättyi klo 13.30.

Puhetta johti ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen (13.00—13.30).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Ilmoituksia

2.1. Hallituksen esitykset

Valtioneuvosto on 6.9.2018 antanut hallituksen esitykset HE 110-118/2018 vp.

3. Joona Räsäsen vapautuspyyntö lakivaliokunnan varajäsenyydestä

Vapautuspyyntö VAP 42/2018 vp

Ainoa käsittely

Eduskunta hyväksyi vapautuspyynnön.

Täydennysvaali toimitetaan tiistaina 11.9.2018 kello 14 pidettävässä täysistunnossa. Ehdokaslistat on jätettävä keskuskansliaan viimeistään 11.9.2018 kello 11.

4. Harry Wallinin vapautuspyyntö ympäristövaliokunnan jäsenyydestä

Vapautuspyyntö VAP 52/2018 vp

Ainoa käsittely

Eduskunta hyväksyi vapautuspyynnön.

Täydennysvaali toimitetaan tiistaina 11.9.2018 kello 14 pidettävässä täysistunnossa. Ehdokaslistat on jätettävä keskuskansliaan viimeistään 11.9.2018 kello 11.

5. Lakialoite laiksi rikoslain 24 luvun 6 §:n muuttamisesta

Lakialoite LA 22/2018 vp Mika Raatikainen ps ym.

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään lakivaliokuntaan.

Keskustelu

13.02 **Mika Raatikainen ps** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tänään käsittelyssä oleva lakialoitteeni, joka koskee salakatselua, on erittäin ajankohtainen. Julkisuudessa on muun muassa näkyvästi käsitelty rikostyyppiä yhden oikeudenkäynnin osalta — nimetty ”case Axl Smith” — eikä kenellekään varmasti ole jäänyt epäselväksi, kuinka ahdistavaa uhrille on tulla tällaisen rikoksen ja vielä sen saaman julkisuuden kohteeksi. Salakatselusta on säädetty rikoslain 24 luvussa. Salakatselu ja sen valmistelu ovat rangaistavia tekoja. Teknisillä laitteilla oikeudeton katseleminen tai kuvaaminen kotirauhan suojaamassa paikassa, muussa vastaavassa paikassa tai yleisöltä suljetussa paikassa on rangaistavaa.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Edustaja, voinko pyytää, että kääntäisitte mikrofonin lähelle suuta, koska jostain syystä ääni kuuluu vähän heikosti?

Kun armeijan käynnistä on hieman aikaa, niin on tuo äänenvoimakkuus ilmeisesti vähän vaimentunut, mutta koetetaan uudestaan. [Ben Zyskowicz: Joo, alusta!] — Vedänkö alusta? Tuskinpa löytyy koneistosta.

Tilanne on muuttunut radikaalisti vuoden 2000 jälkeen. Teknisten välineiden laatu on parantunut huomattavasti, kameroiden koko on pienentynyt, tiedonsiirto — esimerkiksi kuvien lähettäminen langattomasti sähköpostin, älypuhelimen tai netin kautta — on yksinkertaistunut, tullut edullisemmaksi. Tämä asettaa haasteet aivan uudelle tasolle, ja siksi lakia on ehdottomasti päivitettävä vastaamaan nykytilannetta. Tällä hetkellä esimerkiksi minulla on kotona kello, millä voi kuvata videota, nauhoittaa. Ostin sen lentokoneesta. Se maksoi muistaakseni alle 200 euroa ja on aivan huippulaatua.

Yleisimpiä salakatseluun soveltuvia laitteita ovat tavalliset kamerat, puhelimien kamerat, kiikarit ja videokamerat. Kuvaaminen voi olla valokuvaamisen kaltaista tietyn hetken kuvaamista, jatkuvaa videokameralla kuvaamista tai siihen rinnastettavaa toimintaa. Kuvaamisen tuloksena ei kuitenkaan tarvitse välittömästi syntyä kuvaa tai sen negatiivia, vaan tarkoitettua kuvaamista voi olla kaikkien sellaisten tekniikoiden käyttäminen, joilla informaatiota tallennetaan tai siirretään tallennettavaksi niin, että se voidaan myöhemmin saattaa kuvan muotoon. Nykyään kuka tahansa pystyy hankkimaan laadukasta kuvaa ja ääntä lähettävän laitteen kaupasta tai internetin kautta hyvinkin edullisesti. Lisäksi markkinoille on tullut niin kutsuttuja kuvauskoptereita, joiden operoiminen ei tällä hetkellä edellytä oikeastaan minkäännäköisiä erityisiä taitoja: ne ovat hyvin yksinkertaisia.

Poliisin tietoon tulee entistä enemmän salakatselutapauksia. Tapaukset liittyvät useimmiten rikolliseen toimintaan, parisuhderiitoihin tai naapurien välisiin kiistoihin. Nykylainsäädännöllä salakatselun maksimirangaistus on yksi vuosi vankeutta. Ongelmallista on, että maksimirangaistuksesta eli yhdestä vuodesta johtuen rikoksen vanhenemisaika on vain kaksi vuotta teon suorittamisesta. Rikoksen tullessa poliisin tietoon se on useimmiten vanhentunut. Materiaalia on saatettu levittää netissä tai jossakin muualla. Materiaalin le-

vittämisestä voidaan edelleen rangaista, mutta niin kutsuttu alkurikos on jo vanhentunut. Asianomistajan ja uhrin oikeusturvan kannalta näin nopea rikoksen vanheneminen ei ole kohtuullista. Siksi on tarpeellista muuttaa säännöstä rangaistusmaksimin osalta vuodesta puoleentoista vuoteen ja siten jatkaa rikoksen vanhenemisaikaa viiteen vuoteen, mikä antaisi esitutkintaviranomaiselle paremman mahdollisuuden selvittää rikos. Pidempi rikoksen vanhenemisaika parantaa asianomistajan oikeusturvaa siis huomattavasti. Näitä tietoja on saanut esimerkiksi ihan Helsingin rikospoliisin tutkijoilta.

Rikoslain salakatselua koskevalla säännöksellä suojataan lähtökohtaisesti yksilön, ihmisen perusoikeuksiin kuuluvaa yksityisyyttä. Parisuhderiidoissa teon motiivina on usein kosto esimerkiksi eroaikomuksista. Jos salakuvaamista on tehty seksuaalisessa tarkoituksessa, on materiaali erityisen arkaluonteista. Julkaisuja on käytännössä mahdotonta poistaa netistä, jos ne on laitettu levitykseen. Uhreille salakatselumateriaali ja teon kohteeksi joutuminen ovat syvästi traumatisoivia. Yksityiselämää koskeva tieto voidaan levittää lukuisten ihmisten saataville, esimerkiksi nettiin. Salakuvaaminen voi siis aiheuttaa vahinkoa tai kärsimystä loukatulle, ja usein uhri tuntee suurta häpeää.

Someaika tuo salakuvaamiseen uusia ulottuvuuksia. On ollut tapauksia, joissa uhrin tietokone on otettu haittaohjelmien avulla haltuun ja sen jälkeen on kuvattu häntä web-kameran kautta salaa. Niin kutsutuissa sextortion-tapauksissa tyypillisesti valeprofiililla esiintyvä nainen houkuttelee miehen kameran eteen houkuttimenaan niin sanottu nettiseksi. Sen jälkeen hän tallentaa tilanteen ja kiristää henkilöä tallenteen julkaisulla. Melko uutena, raadollisena ilmiönä on rikoksen, kuten raiskauksen tai pahoinpitelyn, kuvaaminen rikollisten toimesta ja videon levittäminen netissä tai jossakin tietyssä yhteisössä, esimerkiksi koulussa. Tässä tapauksessa uhrin toipuminen alkuperäisestä rikoksesta usein viivästyy, koska materiaali on saattanut levitä laajalti ja hän joutuu kohtaamaan tapahtumat yhä uudelleen eikä ehkä koskaan pääse toipumaan koko elämänsä aikana. Erityisen vakavina pidän tapauksia, joissa rikoksen uhriksi on joutunut alaikäinen ja materiaali leviää netissä. Eräässä tapauksessa henkilö oli haittaohjelman avulla kaapannut koneita ja kuvannut useita lapsia heidän kotikoneidensa kautta. Vahinko voi olla luonteeltaan tietysti myös taloudellista, muun muassa menetettyjä elinkeinotuloja, mutta se voi olla myös aineetonta, kuten arvostetun luottamustehtävän menettäminen tai tärkeiden ihmissuhteiden katkeaminen. Usein tavoitteena on kohteen halventaminen tahallisesti.

Salakatselun säätämisellä rangaistavaksi teoksi on pyritty suojaamaan Suomen perustuslaissa säädettyä perusoikeutta, jonka mukaan jokaisen yksityiselämä on turvattu. Tavoitteena on myös turvata Euroopan neuvoston ihmisoikeussopimuksessa säädettyä, jokaiselle kuuluvaa oikeutta nauttia yksityiselämään kohdistuvaa kunnioitusta. Siksi toivonkin, että lakialoite saa tukea. Uskon kaikkien tässä salissa ymmärtävän päivityksen tarpeen ja tärkeyden parantaa jokaisen ihmisen perusoikeutta turvalliseen yksityiselämään. — Kiitoksia.

13.09 **Arja Juvonen ps:** Arvoisa herra puhemies! Tartun noihin edustaja Mika Raatikaisen viimeisiin sanoihin pöntössä liittyen tähän aloitteeseen, turvalliseen... — Miten se nyt menikään? Sanopa uudelleen se. [Mika Raatikainen: Turvalliseen yksityiselämään!] — Juuri näin, turvalliseen yksityiselämään liittyen. — [Naurua] Täytyy sanoa, että tämä Raatikaisen aloite on erittäin hyvä ja kannatettava. Mika Raatikainen tarttui päivän tärkeään teemaan silloin, kun tämä oikeudenkäynti, jossa paljastui, että nuoria naisia oli salakuvattu seksuaalisesti, tuli julkisuuteen ja siinä sitten huomattiin, että todellakin rikokset vanhene-

vat. Tätä vanhenemisaikaa on jatkettava, ja Mika Raatikainen on sen tällä aloitteellaan nyt sitten tehnyt ja tekemässä. Tuossa puheessa hän nosti esille erittäin vakavia teemoja liittyen juurikin tähän salakuvaamiseen ja salakatselemiseen. Siellä oli lasten kuvaamiseen liittyvää, koulukiusaamiseen liittyvää ja siihen, että näitä sitten levitetään nettiin, ja varsinkin alaikäiset ja nuoret kärsivät lopun elämäänsä näistä tapahtumista — voi olla jopa itsemurhia siitä tulossa.

Olen itse huomannut, tuolla toreilla ja turuilla kun kiertelee paljon ja siellä kun keskustellaan henkilökohtaisesti ihmisten kanssa, että pari kertaa on tullut sellainen tapahtuma esille, että vieressä on ollut joku kuvaamassa, kuvaamassa ja nauhoittamassa käytyjä keskusteluja, niitä on jaettu sitten suoraan sinne nettiin ja siellä on paljastunut ihan henkilökohtaista tietoa, jota on sitten yritetty jälkeenpäin peruuttaa. Elikkä se on ihan niin, että kamerat, nauhoitusvälineet kulkevat kellossa, ne ovat silmälaseissa, on hyvin helppo tänä päivänä seurata, nauhoittaa ja valokuvata ihmisiä, elikkä se yksityisyydensuoja on todellakin pieni tänä päivänä.

Ja eilen oli uutinen, että netissä tapahtuvista seksuaalirikoksista saa hyvin matalia tuomioita, elikkä tämäkin liittyy siihen, lasten kuvaaminen muun muassa: jos kuvataan seksuaaliseen tarkoitukseen ja levitetään sitten netissä, niin siinähän ollaan pedofilian keskellä.

13.11 **Reijo Hongisto sin:** Arvoisa herra puhemies! Meillä on säädetty varsin hyvin salakatselusta, salakuuntelusta ja kirjesalaisuudesta, mutta tekniikan kehityksen vauhdissa ei lainsäädäntömme ole tällä vuosituhannella enää pysynyt. On jääty taakse, ja etumatka näyttää vain venyvän. Ollaan vähän samanlaisessa tilassa kuin huumepuolella: uusia muuntohuumeita kehitellään niin nopeasti, ettei asetukseen ehditä niitä edes merkitä.

Näin on käymässä myös salakatseluun, -kuunteluun, -kuvaamiseen, -nauhoittamiseen ja myös muuhun urkintaan soveltuvien elektronisten laitteiden kanssa. Laitteita voidaan ohjata kaukaa, tällaiset dronet voivat pörrätä ilmassa, edetä maalla tai vedessä. Niitä voidaan naamioida ja sijoittaa myös kiinteisiin kohteisiin, tästä esimerkkinä vaikkapa riistakamera. Kuvaa ja ääntä ne lähettävät automaattisesti.

Jokainen dronea haluava voi ostaa niitä varsin halvalla, vaikka verkkokaupasta. Osa ostajista käyttää välineitään rikolliseen tarkoitukseen, tarkoituksella taikka ymmärtämättömyyttään. Salaa saadulla tiedolla voidaan vahingoittaa lähes ketä tahansa, joko taloudellisesti taikka henkisesti. Molemmissa tapauksissa seuraukset voivat olla varsin vakavia.

Tällaisten rikosten tutkinta on vaikeaa ja työlästä, koska itse rikollinen teko ja sen seuraukset saattavat ilmetä asianomistajalle vasta vuoden tai parin kuluttua. Nykylainsäädännön rangaistusmaksimi on jäänyt ajasta jälkeen. Se on vaatimaton, ja se vaikuttaa myös rikoksen vanhenemisaikaan. Vanhenemisaika on nykyisellään vain kaksi vuotta, kun yleensä talousrikoksissa se on viisi vuotta.

Lakiesityksen ydin on se, että nykyistä rikoslain 24 luvun 6 §:ää muutetaan niin, että rikoksen tehnyt voidaan tuomita vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi ja kuudeksi kuukaudeksi. Tällöin rikoksen vanhenemisaika kohoaa viiteen vuoteen. Se antaa merkittävästi lisäaikaa rikoksen selvittämiseksi.

Arvoisa herra puhemies! Kannatan edustaja Raatikaisen tekemää erinomaista lakialoitetta.

13.13 **Leena Meri ps:** Arvoisa puheenjohtaja! Kiitän perussuomalaisen eduskuntaryhmän kansanedustaja ja rikosylikonstaapeli Raatikaista erittäin hyvästä lakialoitteesta. Täs-

täkin huomaa, kuinka paljon meillä on tälläkin hetkellä rikoslaissa asioita, jotka pitäisi saada ajanmukaiseen tarkisteluun, ja niistä on täältä eduskunnasta tuotu terveisiä oikeusministeriöön, mutta niitä odotellaan edelleen. Yksi asia on perussuomalaistenkin ylläpitämä ja paljon keskustelema asia, tämä lapsen törkeä seksuaalinen hyväksikäyttö ja raiskaus elikkä niiden rangaistusminimien nostaminen. Nämä ovat semmoisia asioita, että nämä hyvin helposti unohtuvat ja ilmenee tuolla käytännössä, niin kuin tässäkin on nyt sitten ilmennyt, että asiaa ei voi vanhentuneena tietenkään tutkia. Sitten tulee paljon palautetta siitä, että vaikka pystyttäisiin tutkimaankin, niin rangaistukset ovat liian lieviä. On eduskunnan tehtävä muuttaa sitä rangaistuskäytäntöä. Tuomioistuimilla on, kun he määräävät tuomioitaan, tietty yhtenäinen rangaistuskäytäntö, jonka viime kädessä korkein oikeus linjaa. Ja jos me haluamme, että ne rangaistukset nousevat, niin meidän on nostettava sitä alarajaa. En oikein tiedä, miksi tämä ei etene, tämä hanke, koska tästä ollaan puhuttu jo monta, monta vuotta, erityisesti lapsia koskevissa rikoksissa, seksuaalisuuteen liittyvissä, kuvien levittämisessä, missä tahansa muussa.

Minun täytyy kertoa ihan henkilökohtainen tapahtuma tältä kesältä. Istuin kotona pihalla ja katselin siinä, kun semmoinen kuvauskopteri meni siinä yläpuolella. En ollenkaan nyt epäillyt, että hän nyt on minusta niin kiinnostunut — varmaan joku treenaili tätä kopteriaan — mutta tässä mietin, että jos puhun mieheni kanssa hyvinkin henkilökohtaisen elämän asioita, niin siinä jos on hyvät kuuntelulaitteet, niin luenko minä niitä äkkiä joistakin lehdistä — on hyvin vaikeita asioita, mistä ihmiset haluavat puhua kahden kesken. Yksi ratkaisu tietysti olisi, että me enemmän siirtyisimme semmoiseen rangaistuskäytäntöön, että se vanheneminen alkaa siitä, kun se seuraus tulee henkilön tietoon.

Kiitos, Mika Raatikainen. Kannatan aloitetta.

13.15 **Timo Heinonen kok:** Arvoisa herra puhemies! Täytyy edustaja Raatikaiselle jälleen kerran antaa kiitosta. Hänellä on laaja kokemus siviilityönsä kautta näistä kysymyksistä, missä erilaisia rikoksia syntyy, ja tämä salakatselu on tänä päivänä kyllä räjähdysmäisesti lisääntynyt, juuri sillä tavalla, mitä edustaja Raatikainen omassa esittelypuheenvuorossaan esille toi. Tällä viikolla uutisoitiin, kuinka Etelä-Koreassa julkiset wc-tilat useampi kerta päivässä täytyy tarkistaa, kun sinne laitetaan tällaisia kameroita, joiden materiaalia sitten jaetaan sairaaseen käyttöön. Edustaja Raatikaisen esitykset ovat hyviä salakatselun säännösten tiukentamiseksi ja rangaistavaksi tekemiseksi. Koulukiusaaminen, erilaiset kiristämiset ja tämäntyyppiset kysymykset tulevat esille.

Sitten oma asiansa on tietysti se, että meillä on paljon ihan laillista kuvaamista ja silloinkin olisi tarpeellista vahvistaa kylttien ja siitä tiedottamisen määrää. Tänä päivänä esimerkiksi valvontakameroita, riistakameroita ja tämäntyyppisiä on paljon, ja ne tulevat olemaan ehkä myös hivenen vastaavanlaisessa tilanteessa kuin tällaisessa rikolliseen tarkoitukseen tehdyssä salakatselussa. Eli siinä saattaa ihminen vahingossa syyllistyä myös tietämättään tämäntyyppiseen tilanteeseen.

Mutta sitten, arvoisa puhemies, oma kysymyksensä on hyvät tavat, yleiset pelisäännöt. Pidin erittäin tervetulleena presidentti Tarja Halosen esille nostamaa huolta esimerkiksi yleisistä pukuhuoneista, on sitten kyse urheilujoukkueen pukuhuoneista tai sitten yleisistä uimahalleista — joista presidentti puhui — missä aika yleistä on, että siellä on kännykät kädessä ja saattaa syntyä tämäntyyppisiä tilanteita. Tai sitten — olen itse törmännyt muutamia kertoja siihen — on huolta kannettu siitä, että urheiluseuroissa kuvia otetaan pukuhuoneista, jopa meidän tv-kanavienkin toimesta, ja näissä kuvissa saattaa osa olla sellaisis-

sa asusteissa, että eivät ole ajatelleet, että ne tulevat myös meidän tv-katsojien tietoon. Toivoisin, että itse kukin — myös tv-kanavat, urheiluohjelmien tekijät — kantaisi huolta tällaisesta yksityisyydestä, että annetaan urheilijan laittaa pelivarusteet päälle ilman, että se välitetään meille tv:n katsojille. Me kyllä mieluummin katsomme sitä peliä ja urheilusuoritusta sitten siellä kaukalon puolella tai nyrkkeilykehässä, tai mistä onkin kyse. [Puhemies koputtaa]

Mutta edustaja Raatikainen on jälleen hyvällä asialla — täysi tuki myös täältä salin oikealta reunalta.

13.18 **Mari-Leena Talvitie kok:** Arvoisa puhemies! Samalla tavalla kuin tässä edustaja Heinonen: tukea täältä oikealta laidalta tälle lakialoitteelle. Edustaja Raatikaisen lakialoite on kannatettava, ja tuo äskeinen puheenvuoro, minkä me kaikki kuulimme, kertoi myöskin hyvin tiivistetysti siitä tämän hetken tilanteesta.

Itse ajattelen tekniikan puolen ihmisenä, että sitä, miten meidän demokraattinen järjestelmämme pystyy tulevaisuudessa ja nytkin lainsäädännöllä ohjaamaan ja antamaan pelisääntöjä, todellakin haastetaan. Tekniikan kehitys on valtavaa. Parikymmentä vuotta sitten ei välttämättä olisi kukaan kuvitellut, että tämäntyyppisiä laitteita, joita nykyään myydään muutamalla sadalla eurolla, on niinkin pieninä ja niitä pystytään käyttämään niinkin tarkasti kuin tällä hetkellä voidaan. Eli miten tavallaan yhteiskunnan pelisääntöjen ajantasaistaminen ja päivittäminen toimivat ja miten myöskin sitten ihminen suhtautuu ja tekniikka kehittyy, niin se on semmoinen kolmio, jossa on myöskin demokratian mentävä aukko. Elikkä se, että me ajantasaistamme nämä lainsäädännöt, päivitämme vastaamaan tekniikan kehitystä, on tärkeätä myöskin sillä ajatuksella, että se luo kansalaisille luottamusta siihen, mikä on oikein, mikä on väärin, mitä ei saa tehdä ja mitä siitä myöskin sitten mahdollisesti rangaistusta tulee. Elikkä siinä mielessä hyvin kannatettava aloite.

Tämmöisillä erilaisilla viestintävälineillä, WhatsAppit, sosiaalinen media, voidaan nykyään niin nopeasti levittää, voidaan kiristää, tulee tapauksia seksuaalisesta häirinnästä, joita tälläkin viikolla Hesari toi ilmi. Meidän nuoristamme tosi moni on jo niitä kohdannut, erilaisia tapauksia ja kiristystä, joten tämä on tosi kannatettava aloite. Ja harmittelen tietenkin, että en siinä vaiheessa keväällä allekirjoittanut, mutta suullinen kannatus asialle.

13.21 **Jari Myllykoski vas:** Arvoisa herra puhemies! En nyt voi sanoa, että täältä vasemmalta laidalta, totean vain tässä, että vasemmistolaisena kansanedustajana Jari Myllykoski tervehti ilolla sitä huomiota, mikä tässä lakialoitteessa on minun mielestäni keskeistä. Ja tietysti tämä on tämmöinen henkilökohtainen arvostuksen osoitus siitä, että asiantuntija on tehnyt perustelut. Tässä ei ole kysymys siitä, että edustaja Raatikainen olisi niin kuin herännyt johonkin tämmöiseen kysymykseen, vaan hän on kohdannut tämän ongelman omassa siviiliammatissaan ja sitä kautta ollut asiantuntija ja erittäin hyvin perusteli tässä lähetekeskustelussa niitä kantoja, joita hän toi esille.

Meillä on kotirauha tänäkin päivänä. Edustaja Meri, jos olisi sitten julkaistu sillä tavoin tai tuotu esille sitä prosessia, mistä te olette keskustelleet siellä kotipihallanne, niin se olisi jo tälläkin hetkellä tuomittavaa. Mutta tässä on juuri se erityisen tärkeä havainto, että tätä aikaa selvittää tämä rikos tulee mahdolliseksi jatkaa, ja se on minun mielestäni tavoitteena erittäin hyvä. Itse olen joskus kohdannut sen, että linja-autossa keskusteltuani puhelimessa edessä istuva henkilö on nauhoittanut sen minun puheluni. Silloin mennään sinne kuuntelemisen puolelle, kun se on minun henkilökohtaista puhelimessa olevaa viestintääni. Sitä ei

ole laillista julkaista, eli rikos on syntynyt. Nythän ei ole tavallaan siitä kysymys, etteikö olisi sitten näyttöä, vaan siitä, kuinka me pystyisimme säätelemään sitä, mitä sosiaaliseen mediaan tuodaan ja kuinka viranomaiset lähtevät reagoimaan ja kuinka nopeasti voidaan suitsia koulukiusaamiseen ja muuhun liittyvät rikkeet, joita tehdään.

Me monet olemme varmasti televisiosta katselleet sen yhden nuoren naisen tarinan, joka kertoi siitä, kuinka tavallaan koko yhteisö on yhtä ihmistä vastaan ja voi kiusaamista ja ahdinkoa syventää ja syventää jatkuvasti. Meillä pitää olla välineitä. Ja edustaja Heinonen oikein toi esiin, että pitäisikö meillä olla julkisissa tiloissa myös jotakin sellaista, missä ei kuitenkaan kuvata.

Eli nyt toivon, että tämä lakiesitys otetaan vakavasti huomioon ja syvennetään tätä keskustelua myös laajemmin siihen, mikä yhteiskunnassa on yksilön omaa elämää, vaikka se tapahtuisikin julkisissa tiloissa. Kyllä meillä pitää pystyä luottamaan siihen, että manipulointia ei tapahdu vaalikentillä. Kun joku ihminen tulee kertomaan minulle henkilökohtaisesta asiastaan ja joku kuvaa sen siellä torilla, ei olekaan siitä kysymys, mitä minä olen vastannut hänelle, [Puhemies koputtaa] vaan tämä henkilö on tuonut omia henkilökohtaisia asioitaan esille, ja niitä ei pitäisi saada julkaista.

13.24 **Ben Zyskowicz kok:** Arvoisa herra puhemies! En voi väittää tuntevani tätä aihepiiriä juurikaan, mutta edustaja Raatikaisen esittelypuheenvuoro toi mielestäni hyvin esiin ne ongelmat, jotka näihin asioihin liittyvät. Varmastikin on niin, että kun teknologia on kehittynyt, yhä pienemmillä kameroilla voidaan kuvata, voidaan äänittää ja sitten on se verkko, mihin kaikki voidaan levittää kaikkien katsottavaksi, niin lainsäätäjä ei ole pysynyt perässä. Edustaja Raatikaisen puheenvuoro vakuutti kyllä minut siitä, että tämä, mitä hän esittää, on perusteltua. Sen lisäksi tässä on sitten tullut vielä aihepiiriin liittyen muitakin hyviä näkökohtia, kuten edustaja Heinosen puheenvuorossa.

Täällä epäiltiin, onko oikeusministeriö riittävästi noteerannut näitä haasteita. Ei varmasti riittävästi, mutta haluan kuitenkin sen tuoda esiin, että nyt, kun meillä on oikeusministerinä kokoomuksen Antti Häkkänen, niin nyt oikeusministeriössä on laitettu vauhtia tiettyihin rangaistusten koventamistarpeisiin ja niiden toteuttamiseen, sellaisiin tarpeisiin, joiden kohdalla ilmeisesti kaikki olemme sitä mieltä, että rangaistusten koventaminen on paikallaan. Ja tästä haluan antaa ministeri Häkkäselle tunnustusta. Kyse on esimerkiksi juuri täällä viitatusta lapsen joutumisesta törkeiden seksuaalirikosten kohteeksi ja usein myös naisten joutumisesta raiskauksen ja muiden törkeiden seksuaalirikosten kohteeksi.

Uskallan sanoa, että näissä asioissa olemme ilmeisesti kaikki ministerin aloitteiden tukena ja takana, koska punavihreillä oikeusministerikausillahan opimme siihen, että vankila ei paranna ketään ja rangaistusten koventaminen ei hyödynnä mitään, mutta nyt olen ymmärtänyt, että kuitenkin nuo seksuaalirikokset ovat sellaisia, joista vihreätkin ovat sitä mieltä, että kyllä se vankila sittenkin vähän auttaa ja rangaistusten koventaminen sittenkin niissä näköjään on paikallaan. Hyvä niin.

Vielä pitää todeta, että äskeisessä hallituksen budjettiriihessä laitettiin lisää varoja myös siihen, että voidaan esimerkiksi ehdonalaiseen päässeiden vankien valvontaa tehostaa ja voidaan myös ensikertalaissääntöjä katsoa uudessa valossa. Eli kyllä tässä kriminaalipolitiikassa on mielestäni nyt hyvä viritys meneillään. Mitä kaikkea ehditään sitten tällä vaalikaudella vielä käsitellä, se on sitten tietysti oma kysymyksensä. Mutta myös minä kiitän edustaja Raatikaista siitä, että hän on vahvasti ja hyvin asiantuntevasti tuonut esiin ne ongelmat, jotka tähän aihepiiriin liittyvät.

13.27 **Veera Ruoho kok:** Arvoisa puhemies! Kiitos edustaja Raatikaiselle erittäin tärkeästä lakialoitteesta. Tosiaankin aika on muuttunut teknologian kehittymisen myötä. Siitä on paljon hyötyä, sen me tiedämme kaikki, mutta juuri tällaisiin ikäviin, pahimmillaan jopa kammottaviin lieveilmiöihin meidän tulisi kyllä puuttua.

Ihmisen yksityisyys ja kunnia ovat tärkeitä arvoja. Olen hyvin huolestunut siitä, että esimerkiksi kunnianloukkausasioissa, joita tapahtuu jatkuvasti — nyt en muista häntä, mielestäni hän oli Helsingin yliopiston professori tai joku muu, joka otti kantaa siihen — samanaikaisesti kuitenkin oletetaan ihmisten toleranssin kasvavan. Tämä minun mielestäni heijastaa vain sitä, että poliisilla ei ole resursseja tutkia asioita, joita tulee massamäärin. Ja kuten kerroin, ihmisille nämä arvot, heidän oikeutensa yksityisyyteen ja kunniaan, ovat kuitenkin tärkeitä. Kun nämä aiheuttavat ihmisille henkilökohtaisesti hyvin kovia traumoja, niin kuin edustaja Raatikainen jo kuvasi, niin näkisin, että meidän lainsäätäjien kyllä pitää vastata tähän ihmisten hätään.

13.28 **Leena Meri ps:** Arvoisa puhemies! Minä kun olen koulutukseltani lakimies, niin innostuin vasemman laidan puheenvuorosta ja kävin kyllä ihan tarkistamassa sen kotirauhan rikkomisen. Ei se kyllä tähän salakatseluun käy. Se edellyttää, että joku henkilö tunkeutuu fyysisesti minun kotiini tai sitten rikkoo kotirauhaani metelöimällä ja heittelemällä esineitä tai muuten, ja siellä on vielä lyhyemmät vanhentumisajat. Se ei tätä ongelmaa ratkaise vaan nimenomaan tämä pykälä, koska tässä salakatselun yhteydessä puhutaan, että oikeudettomasti teknisellä laitteella katselee tai kuvaa kotirauhan suojaamaa paikkaa. Nimenomaan tämä on se erityissäännös. Innostuin vain tästä nyt itsekin. Näin se meni.

Tuossa edustaja Zyskowicz otti puheeksi, miten oikeusministeriössä on nyt toimittu, ja näin ministeri Häkkänen on luvannut, mutta kovasti odotellaan nyt, kun siitä on niin monta vuotta puhuttu: milloin, milloin, milloin? [Timo Heinonen: Ei hän ole pelkästään luvannut, hän on tehnyt!]

Sitten toinen kysymys, minkä kysyisin: Perustuslakivaliokunta on muutaman kerran pyytänyt toimenpiteitä siitä, että tarkasteltaisiin oikeuskanslerin ja eduskunnan oikeusasiamiehen tehtävien päällekkäisyyksiä myös juuri tuomioistuinten, poliisin, esitutkinnan ja tämäntyyppisten asioiden laillisuusvalvonnan ja päällekkäisyyksien katsomiseksi. Osaisivatko täällä kokoomuksen edustajat kertoa, miten tämä etenee? Nyt kehuitte ministeri Häkkästä, mutta nyt perustuslakivaliokunnan kannanotto on ollut jo moneen kertaan painava, painavampi ja painavampi. Milloinkahan sitä olisi tulossa?

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin lakivaliokuntaan.

6. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on tiistaina 11.9.2018 klo 14.00. Täysistunto lopetettiin klo 13.30.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Maija-Leena Paavola